

Utbildningsnämnden

Observationer i VÅGA VISA våren 2014 samt uppföljning av observationer våren 2013

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.
2. Utbildningsnämnden uppdrar åt utbildningsdirektören att se till att insynsbesök genomförs under hösten på Nacka strands skola samt att påtala behovet av åtgärder för skolans huvudman.

Sammanfattning

Våren 2014 genomfördes observationer på sex förskolor, fyra grundskolor och en gymnasieskola. Observationerna visar på mycket välfungerande verksamheter med flera goda exempel. Både förskolor och skolor kännetecknas av god värdegrund. Ledarskapet får ofta beröm. Förskolorna har ofta kommit långt med barns inflytande. Goda exempel som lyfts fram gäller språkutvecklande arbete på Sigfridsborgsskolan, hur musikbranschen involveras på Rytmus gymnasieskola, eleverna målinriktade arbete på Kunskapsskolan Saltsjöbaden samt ledarskapet på Kyrkvikens förskola. Det finns vissa förbättringsområden som återkommer på flera förskolor och skolor. Det gäller användningen av modern teknik, pedagogisk dokumentation på förskolor och elevinflytande på skolor. På en skola föreslås särskilt insynsbesök då observationen visar på brister.

Ärendet

I detta ärende redovisas resultaten från observationer genomförda våren 2014 på sex förskolor, fyra grundskolor och en gymnasieskola. Observationerna ingår i VÅGA VISA, kommunsamarbetet om utvärdering som utöver det professionella perspektivet genom observationer också visar kundernas bild genom enkätundersökningar och medarbetarnas genom självvärderingar.

I denna skrivelse ges en kort sammanfattning av observationerna. Dessutom redovisas kundernas och medarbetarnas bild av verksamheten samt annan utvärderingsinformation

om enheten. Avsikten är att med hjälp av tillgänglig information ge Utbildningsnämnden en fyllig bild av verksamheten vid de utvalda enheterna.

Utbildningsenheten följer upp observationer efter ett år för att ta reda på hur förskolan/skolan arbetat vidare med observationens resultat och vad som har hänt med de förbättringsområden som pekades ut. I bilaga 1 redovisas vad som framkom vid dessa besök.

Observationer våren 2014:

Bäckalidens förskola

Bäckalidens förskola är en kommunal förskola med 75 barn. Den ingår i Sigfridsborgskolans skolenhet tillsammans med Sigfridsborgs förskola och Sigfridsborgsskolan. Observationen visar på styrkor och utvecklingsområden samt att förskolan har goda utvecklingsmöjligheter.

Starka sidor:

- Tydliga styrdokument med nyckelkompetenserna som utgångspunkt när förskolan planerar och genomför sin verksamhet samt arbetet med lokalt styrdokument
- Organisationen med team och teamledare
- Arbetet med naturvetenskap
- Förskolans innemiljö

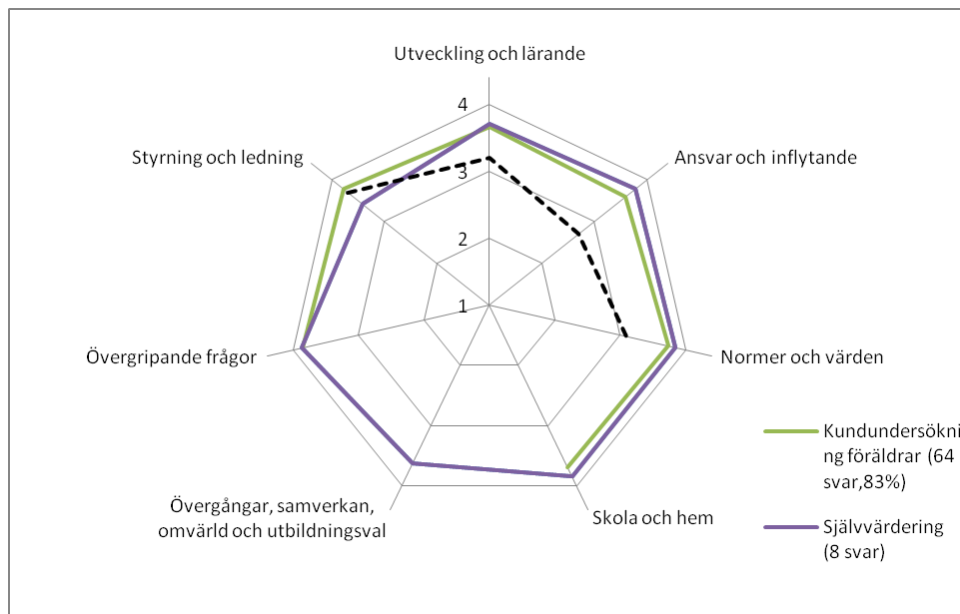
Förskolan har en klar och tydlig organisation samt personal som har ett medvetet pedagogiskt arbetssätt. Ledning och organisation bedöms fungera väl. Arbetet med naturvetenskap är väl inarbetat i vardagen.

Förbättringsområden:

- Pedagogernas förhållningssätt att utmana matematiskt tänkande hos barnen i vardagssituationerna.
- Användandet av modern teknik i verksamheten med barnen
- Ansvar och inflytande för barn

Förskolan har bra material för att arbeta med matematik men pedagogerna kan utveckla ett förhållningssätt som utmanar barnen att använda matematiska begrepp i vardagen. Arbetet med modern teknik är otydligt. Arbetet med barns inflytande varierar på förskolan och det finns olika synsätt bland pedagogerna om vad ansvar och inflytande är för barnen.

Figur 1: Bäckalidens förskola, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning och självvärdering i januari-februari 2014

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning var i oktober 23 procent, det vill säga under kommungenomsnittet.
- Kundundersökningens resultat ligger något över kommungenomsnittet.

Humlans förskola

Humlans förskola är ett fristående föräldrakooperativ där personalen är kommunalt anställd. Förskolan har 20 barn. Observationen visar på en generellt bra verksamhet, men omdömet för utveckling och lärande dras ner något på grund av att förskolan arbetar mindre bra med pedagogisk dokumentation.

Starka sidor:

- Förskolans värdegrund och positiva barnsyn präglar verksamheten. Pedagogernas förhållningssätt gentemot barnen är mycket respektfullt.
- Pedagogerna ger barnen stöd att utveckla det amtematiska tänkandet på ett lustfyllt sätt.
- Miljön, såväl inne som ute, stödjer barnens lärande
- Pedagogerna har ett medvetet demokratiskt arbetssätt som ger barnen inflytande i vardagen.
- Förskolechefen planerar, utvärderar och utvecklar verksamheten. Arbetslag och föräldrar är delaktiga i processen.

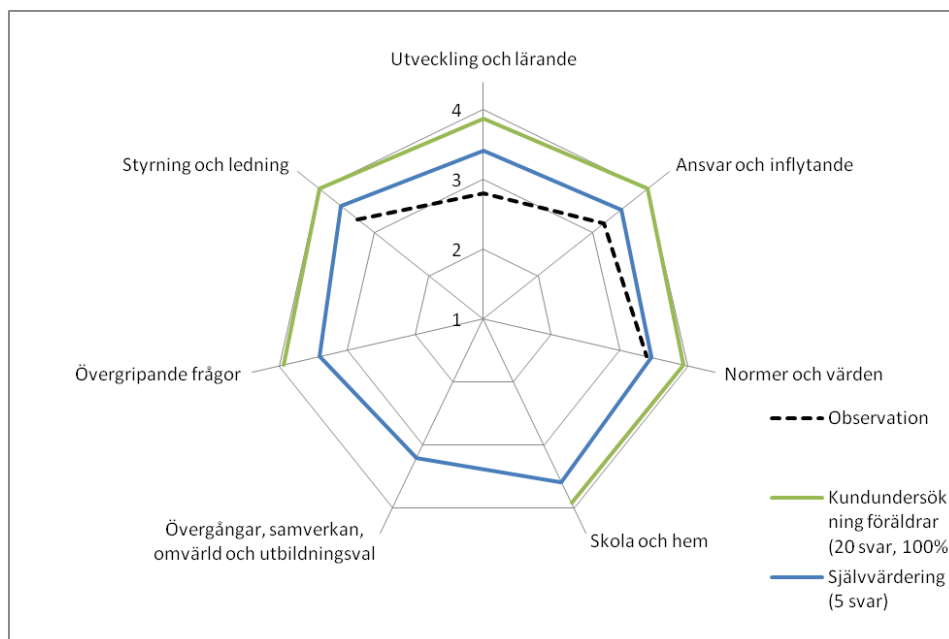
Barnen på förskolan är nyfikna och pedagogerna välkomnande. Den goda stämningen genomsyrar verksamheten. Pedagogerna har ett medvetet arbete med språk och matematik och utveckling. Förskolan har ett demokratiskt arbetssätt med inflytande för barn och föräldrar.

Förbättringsområden:

- Fortsatt utveckling av miljön sett ur ett genusperspektiv
- Den pedagogiska dokumentationen bör synliggöra barnens läroprocesser och deras reflektioner på ett tydligare sätt samt hitta metoder för utveckling av dokumentationsarbetet.
- Förskolan bör i större utsträckning integrera modern teknik i verksamheten

Den pedagogiska dokumentationen behöver bli mer kontinuerlig, och synliggöra barnens läroprocesser. Pedagogerna har identifierat att detta är ett utvecklingsområde.

Figur 2: Humlans förskola, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning och självvärdering i januari-februari 2014

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- Hälften av personalen hade pedagogisk högskoleutbildning i mätningen i oktober, vilket är över kommunens genomsnitt.
- Kundundersökningens resultat ligger tydligt över kommungenomsnittet.

Kyrkvikens förskola

Kyrkvikens förskola är en fristående förskola som drivs av Pyslingen/Academedia. Förskolan har 69 barn. Observatörerna bedömer att förskolan har en mycket bra verksamhet och alla områden får höga bedömningar.

Starka sidor:

- Förhållningssättet mellan pedagoger/barn och mellan barn/barn.
- Pedagogernas intention i projektarbeten att få med så många lärande index som möjligt.
- Barns inflytande
- Förskolechefens kvalitetsarbete

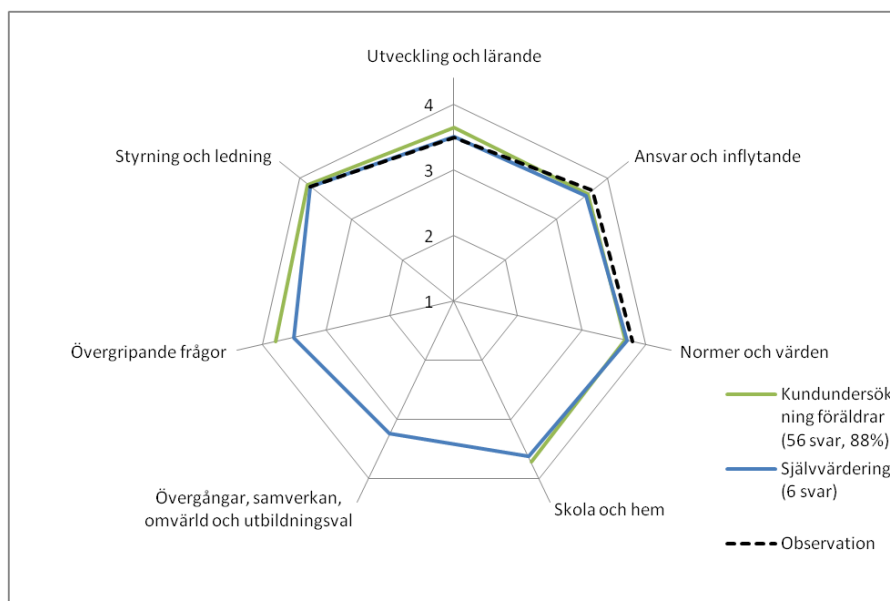
Förskolans värdegrundsarbete genomsyras av ett professionellt förhållningssätt. Nyfikna barn sporras och utmanas i sitt eget lärande och efter sin förmåga. Förskolechefen har god kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet och är medveten om utvecklingsområdena. Förskolans gemensamma styrdokument är tydliga.

Förbättringsområden:

- Tydliggöra genusfrågorna
- Naturvetenskap och teknik

Genusarbetet finns men det kan bli mer synligt i vardagen. Förskolan bör hitta former för arbetet med naturvetenskap och teknik.

Figur 3: Kyrkvikens förskola, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning och självvärdering i januari-februari 2014

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- I mätningen i oktober hade 44 procent av personalen pedagogisk högskoleutbildning, strax över kommunens genomsnitt.
- Kundundersökningens resultat ligger på flera områden över kommungenomsnittet. Resultaten har förbättrats över tid.

Nacka strands förskola

Nacka strands förskola är en fristående förskola som drivs av Pysslingen/Academedia.

Förskolan har 94 barn.

Starka sidor:

- Pedagogerna har barnen i centrum och de ser till varje barns behov och förutsättningar.
- Förskolan är en trygg miljö för barnen och det finns arbetsro i verksamheten.
- Verksamheten är strukturerad och planerad med ett innehåll av mycket lek och lustfyllt lärande.
- Pedagogerna har ett demokratiskt förhållningssätt mot barnen och deras tankar, intressen och åsikter tas medvetet till vara i verksamheten.

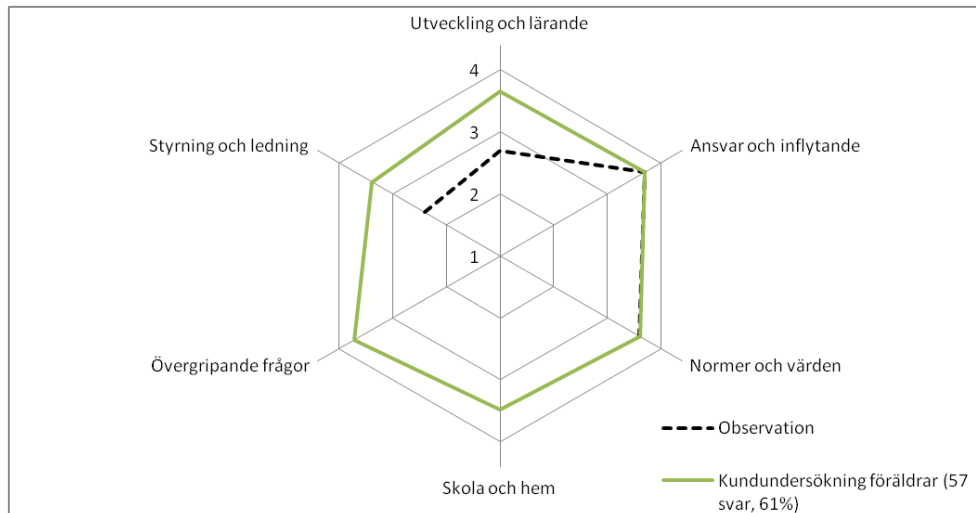
Observatörerna menar att verksamheten präglas av arbetsro med barnen i centrum med god struktur och stort inflytande för barnen. Leken finns i fokus och verksamheten är planerad utifrån barnens olika förutsättningar. Pedagogerna ger barnen många tillfällen till kreativa arbetsätt där miljön är utformad så att det stödjer arbetet.

Förbättringsområden:

- Pedagogiska dokumentationer som visar på lärprocesser och barnens delaktighet i arbetet genom exempelvis användande av moder teknik.
- Lärmiljön inom olika områden, i syfte att ge barnen ytterligare utmaningar i sitt lärande.
- Utveckling av konkreta mål, gemensamma metoder och arbetssätt samt uppföljningar i förskolans pedagogiska utvecklingsarbete.
- Pedagogernas kompetensutveckling för att vara uppdaterade i förskolans utveckling.
- Likabehandlingsarbetet med inriktning på genusfrågor i förskolan.

Den pedagogiska dokumentationen behöver synliggöras samt tydligare beskriva barnens lärprocesser. Modern teknik används inte i någon större utsträckning som verktyg för lärande. Pedagogerna är medvetna om de olika utvecklingsområdena. Förskolan kan än mer arbeta med kontinuerliga uppföljningar och ta fram en plan för att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet.

Figur 4: Nacka strands förskola, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning januari-februari 2014. Självvärdering redovisas ej på grund av få svar.

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- 38 procent av personalen hade i oktober pedagogisk högskoleutbildning, vilket är på kommunens genomsnitt.
- Kundundersökningens resultat ligger ofta nära genomsnittet.

Sigfridsborgs förskola

Sigfridsborgs förskola är en kommunal förskola med 80 barn. Den ingår i Sigfridsborgsskolans skolenhet tillsammans med Bäckalidens förskola och Sigfridsborgsskolan. Observationen visar på styrkor och utvecklingsområden samt att förskolan har goda utvecklingsmöjligheter.

Starka sidor:

- Förskolans verksamhet med språk och musik
- Tydliga styrdokument med nyckelkompetenserna som utgångspunkt när förskolan planerar och genomför sin verksamhet samt arbetet med lokalt styrdokument
- Organisationen med team och teamledare
- Samverkan förskola – skola

Förskolan har en klar och tydlig organisation samt personal som har ett medvetet pedagogiskt arbetssätt. Arbetet med språk och musik syns tydligt i verksamheten. Förskolan har ett nära samarbete med skolan som ligger i samma lokaler.

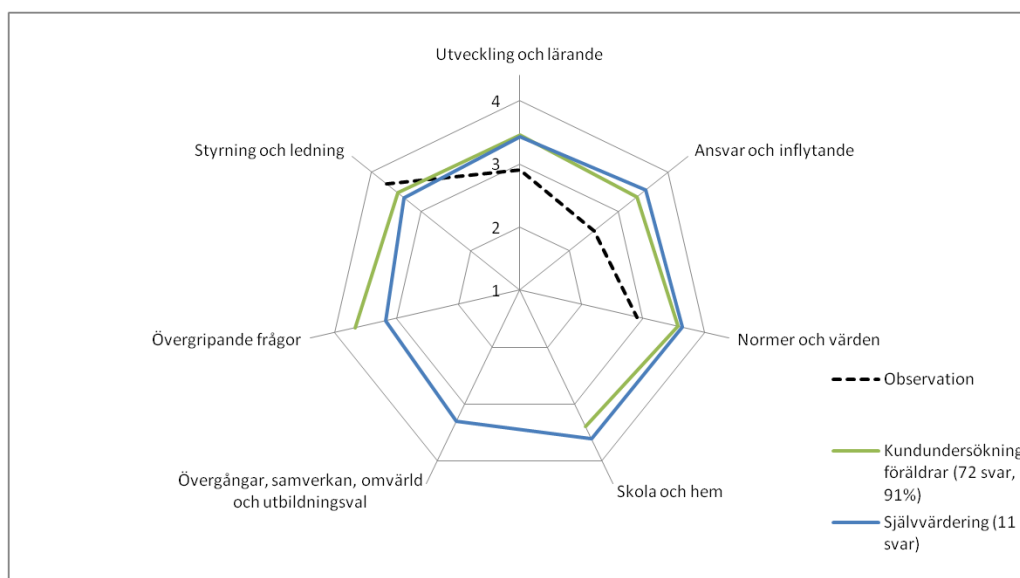
Förbättringsområden:

- Pedagogernas samsyn på uppdraget utifrån förskolans lokala styrdokument
- Utforma den pedagogiska miljön så att den blir mer utforskande och kreativ
- Användande av modern teknik i verksamheten med barnen

- Ansvar och inflytande för barn

Arbetet med modern teknik är otydligt. Arbetet med barns inflytande varierar på förskolan och det finns olika synsätt bland pedagogerna om vad ansvar och inflytande är för barnen. Det finns ett aktivt arbete med värdegrunden på förskolan men den är inte helt förankrad hos alla pedagoger. Personalen har identifierat att den pedagogiska miljön kan utvecklas.

Figur 5: Sigfridsborgs förskola, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning och självvärdering i januari-februari 2014

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning var i oktober på kommunens genomsnitt.
- Kundundersökningens resultat ligger på eller strax under kommunens genomsnitt. Resultaten har förbättrats över tid.

Vilans förskola

Vilans förskola är en kommunal förskola med 170 barn. Förskolan har ett tillfredställande resultat med en del styrkor men fler utvecklingsområden, enligt observationen.

Starka sidor:

- Det pedagogiska utvecklingsarbetet för en enhetligare förskola
- Pedagogernas gemensamma syn på värdegrunden.
- Det språkutvecklande arbetet

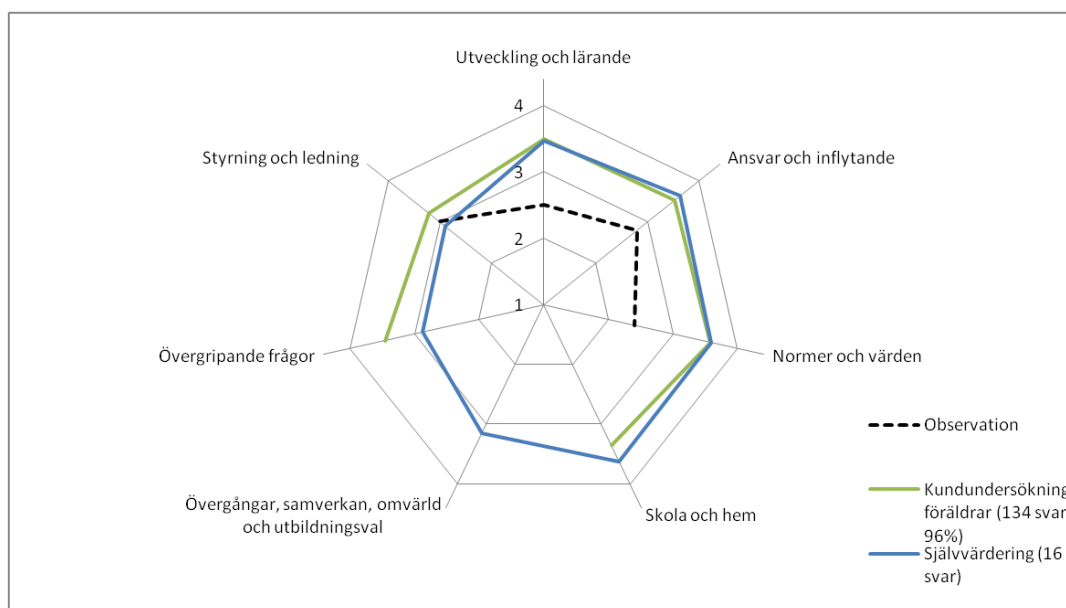
Förskolan har två utvecklingspedagoger som arbetar för en enhetligare och mer sammanhållen förskola. Arbetet med att levandegöra den gemensamma värdegrunden är positivt, menar observatörerna.

Förbättringsområden:

- Dokumentation om barns lärprocesser
- Arbetsro på alla avdelningar
- Användande av modern teknik i lärprocesser
- Utforma en likvärdig lärandemiljö för alla avdelningar

Förskolan behöver skapa arbetsro på alla avdelningar. Lärandemiljön har ojämn kvalitet på förskolan. Det gäller även hur den pedagogiska dokumentationen gestaltar sig. Förskolan har en pågående diskussion om de olika utvecklingsområdena.

Figur 6: Vilans förskola, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning och självvärdering i januari-februari 2014

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- 33 procent av personalen hade i oktobermätningen pedagogisk högskoleutbildning.
- Kundundersökningens resultat ligger på flera områden något under kommungenomsnittet.

Kunskapsskolan Saltsjöbaden

Kunskapsskolan Saltsjöbaden är en fristående grundskola med 165 elever i årskurs 6-9. Kommande läsår kommer skolan även att ha årskurs 4 och 5.

Skolan fick mycket höga omdömen av observatörerna inom flertalet av de observerade områdena. Skolan arbetar enligt samma koncept som övriga kunskapsskolor med utgångspunkt i elevernas olika inlärningstakt och stilar.

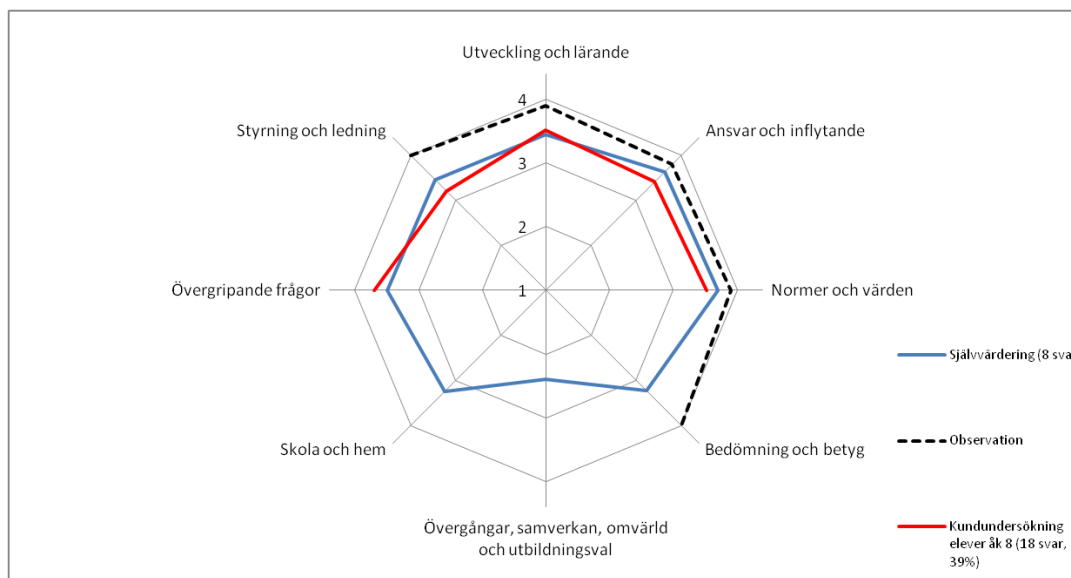
Starka sidor:

- Förhållningssättet mellan elever och lärare/personal är respektfullt och präglas av tillit
- Strukturerade tydliga kunskapskrav, som elever har god kännedom om.
- Elever känner till sina individuella mål och arbetar mot dem. De tar stort ansvar för sina egna studier och för miljön.
- Flexibel undervisning som anpassas till elever med annat modersmål och erbjuder stöd till elever i behov av särskilt stöd.
- Regelbunden och systematisk dokumentation av elevens kunskapsutveckling tillgänglig för elever och deras föräldrar.
- Elever har stort inflytande över planering, arbetssätt och innehåll i sina studier.
- Lärare ger kontinuerligt och systematisk eleverna konstruktiv återkoppling på deras kunskapsutveckling och snabb respons på redovisade uppgifter.
- Rektorn har mycket god kunskap om verksamheten.

Förbättringsområden:

- Avsaknad av gemensamt arbete med genusperspektiv
- Höja statusen på elevrådets arbete och fortsätta synliggöra deras arbete tillsammans med ledningen

Figur 7: Kunskapsskolan Saltsjöbaden, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning och självvärdering i januari-februari 2014

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- Kundundersökningen bland elever i årskurs 8 visar på resultat tydligt över genomsnittet i flera avseenden, bland annat när det gäller elevers inflytande. Svar saknades dock för en hel del elever.
- Resultaten i nationella prov är goda i årskurs 6 och 9, och fler elever får höga betygssteg än genomsnittligt. Meritvärdet i årskurs 9 var kommunens högsta våren 2014.

Nacka strands skola

Nacka strands skola är en fristående grundskola som drivs av Pysslingen/Academedia. Skolan har 97 elever i förskoleklass – årskurs 3.

Skolan fick goda omdömen inom flera områden av observatörerna, särskilt inom normer och värden, men de pekade samtidigt på centrala områden som behöver förbättras, nämligen elevernas kännedom om kunskapskraven, att använda modern teknik i större utsträckning, samt att i högre grad använda utforskande arbetssätt inom matematik och naturvetenskap.

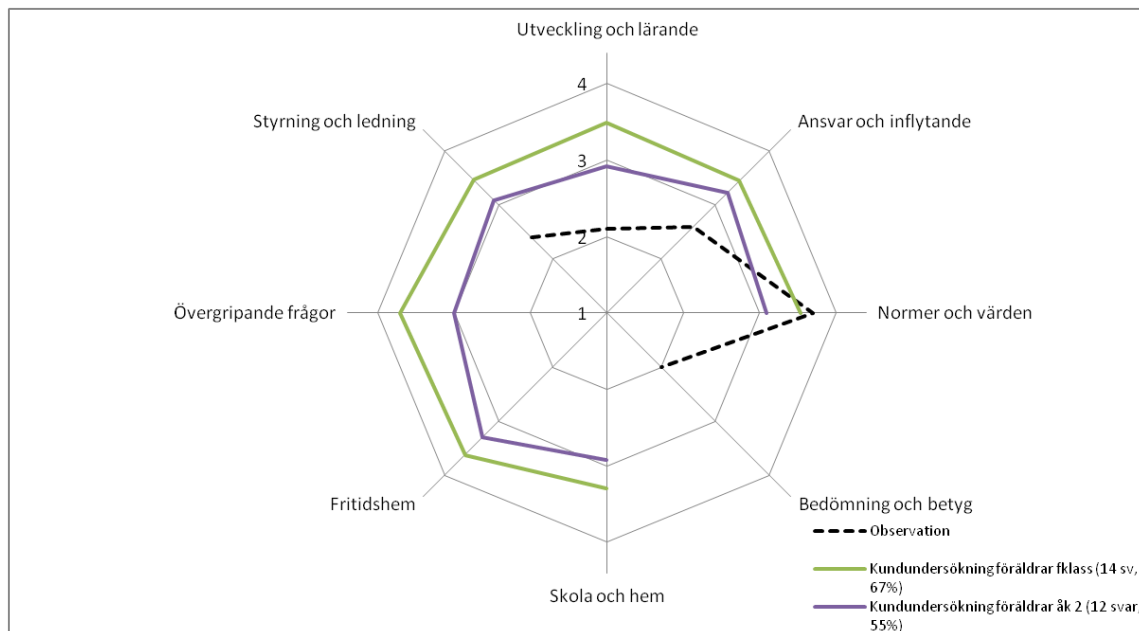
Starka sidor

- Värdegrundsarbetet genomsyrar verksamheten såväl i förhållningssätt som för en trygg miljö
- Den positiva stämningen bland elever och pedagoger
- Verksamheten präglas av arbetsro/studiero
- Fritidshemmets integration i verksamheten och fritidshemmets samarbete med skolan är genomtänkt

Förbättringsområden

- Elevernas kännedom om kunskapsmålen och deras delaktighet i den pedagogiska planeringen
- Den moderna tekniken som verktyg i lärandet
- Den synliga pedagogiska dokumentationen av lärprocesser och kunskapskrav
- Pedagogernas kompetensutveckling inom naturvetenskap, IT och matematik
- En plan för hur det pedagogiska utvecklingsarbetet ska genomföras
- Likabehandlingsarbetet, med inriktning på genusfrågorna i skolan.

Figur 8: Nacka strands skola, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning i januari-februari 2014. Självvärdering redovisas ej på grund av få svar

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- Kundundersökningens resultat bland föräldrar i årskurs 2 ligger under kommungenomsnittet på flertalet områden, medan resultaten i förskoleklass är nära genomsnittet.
- Resultatet i nationellt prov i årskurs 3 varierar mellan åren, och låg våren 2014 under genomsnittet, men året innan något över.

Sigfridsborgsskolan

Sigfridsborgsskolan är en kommunal grundskola med 520 elever i förskoleklass – årskurs 6.

Observatörerna bedömer att skolan är välfungerande och erbjuder en trygg miljö för eleverna.

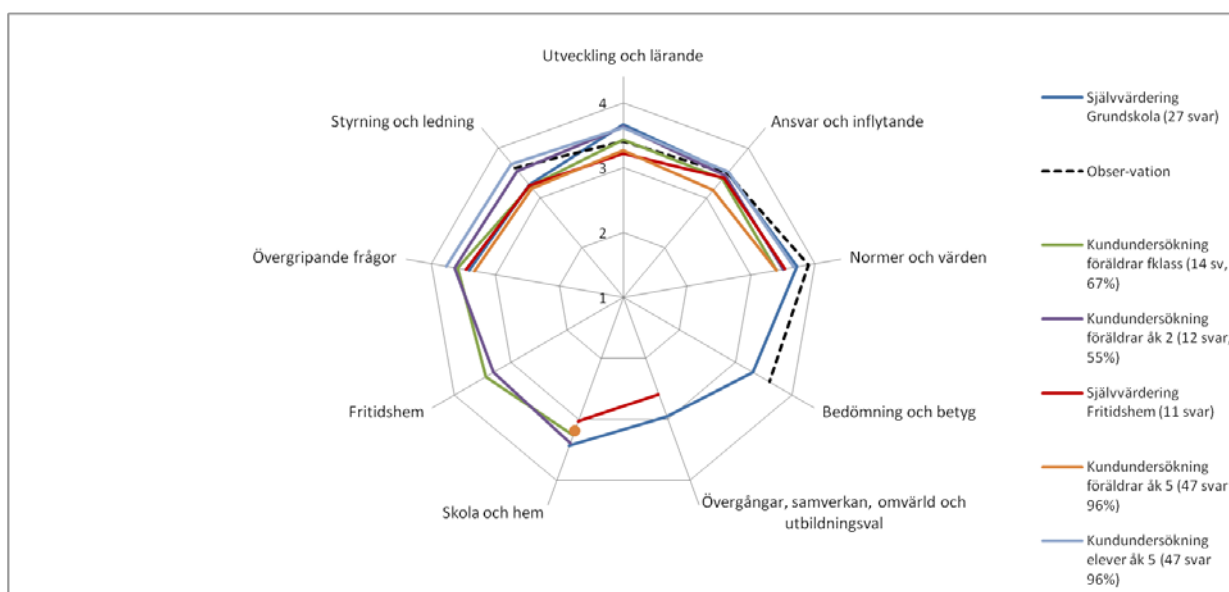
Starka sidor:

- Värdegrundsarbetet fungerar bra. Eleverna är trygga och bemöts med respekt av sina lärare
- Arbetsro genomsyrar verksamheten och arbetstakten anpassas till eleverna
- Pedagogerna har en god förmåga att ta till vara på och uppmuntra elevernas lust att lära.
- Ett medvetet språkutvecklande arbete bedrivs i alla årskurser.
- Skolan har en tydlig strategi för att hjälpa elever i behov av särskilt stöd
- Skolan har en visionär och målinriktad rektor

Förbättringsområden:

- Pedagoger hjälper inte eleverna att ta fram sina kompensatoriska hjälpmedel i alla klasser. Datorer kan användas i större utsträckning för att stödja eleverna och som en åtgärd från läraren.
- Arbetet med Lokal Pedagogisk Planering behöver förtydligas och även involvera eleverna

Figur 9: Sigfridsborgsskolan, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning och självvärdering i januari-februari 2014

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- Kundundersökningens resultat varierar mellan svarsgrupper. Elever i årskurs 5 är mer nöjda än genomsnittligt i flera avseenden, men resultaten för föräldrar i årskurs 5 ligger strax under kommungenomsnittet. Resultaten för förskoleklass och årskurs 2 ligger ibland över, ibland under genomsnittet.
- Resultaten i nationella prov våren 2014 ligger i över kommungenomsnittet både i årskurs 3 och 6.

Älta skola

Älta skola är en kommunal grundskola. Skolan har 538 elever i förskoleklass – årskurs 6.

Skolan har flera starka sidor enligt observatörerna. Bland annat har skolan en tydlig organisation, och en god struktur på sitt arbete. Fritidshemmet har ett strukturerat och välutvecklat arbete och förskoleklasserna är tydligt inriktade mot kreativitet, språkinläring och matmatiskt tänkande. Skolan har en stark värdegrund och pedagogerna har ett respektfullt förhållningssätt.

Starka sidor:

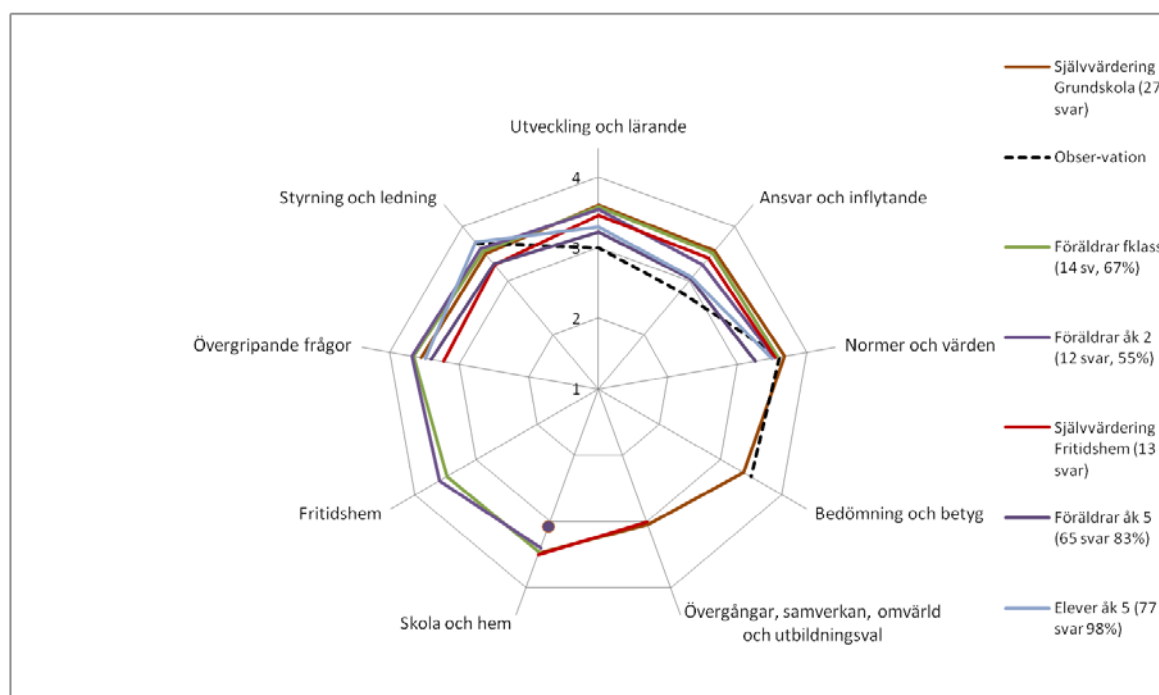
- Tydlig organisation, struktur
- Fritidshemmens verksamhet
- Förskoleklassernas verksamhet
- Pedagogernas respektfulla förhållningssätt

Användandet av Portfolio har länge varit ett starkt område på skolan, men det har nu gått en tid och arbetet behöver uppdateras och ses över.

Förbättringsområden:

- Uppdatera användandet av Portfolio
- Utveckla arbetssätt med IT
- Elevens inflytande över arbetssätt och innehåll

Figur 10: Älta skola, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning och självvärdering i januari-februari 2014

Annan utvärderingsinformation om enheten:

Kundundersökning visar att föräldrarna ofta är mer nöjda än genomsnittligt i förskoleklass och årskurs 2. För elever och föräldrar i årskurs 5 ligger resultaten nära genomsnittet, men färre elever svarar att de använder dator dagligen i skolan.

Resultaten i nationella prov i årskurs 3 och 6 ligger våren 2014 nära eller strax över kommungenomsnittet.

Rytmus gymnasieskola

Rytmus är en gymnasieskola i Academedia-kocernen. Skolan har musikinriktning och hade

under våren 552 elever.

Observatörerna skrev en positiv rapport som visar en skola där eleverna trivs. Observatörerna var imponerade av undervisningen i musik och branschkontakterna. De menade att täta rektorsbyten ev. kan förklara brister i skolans dokumentation.

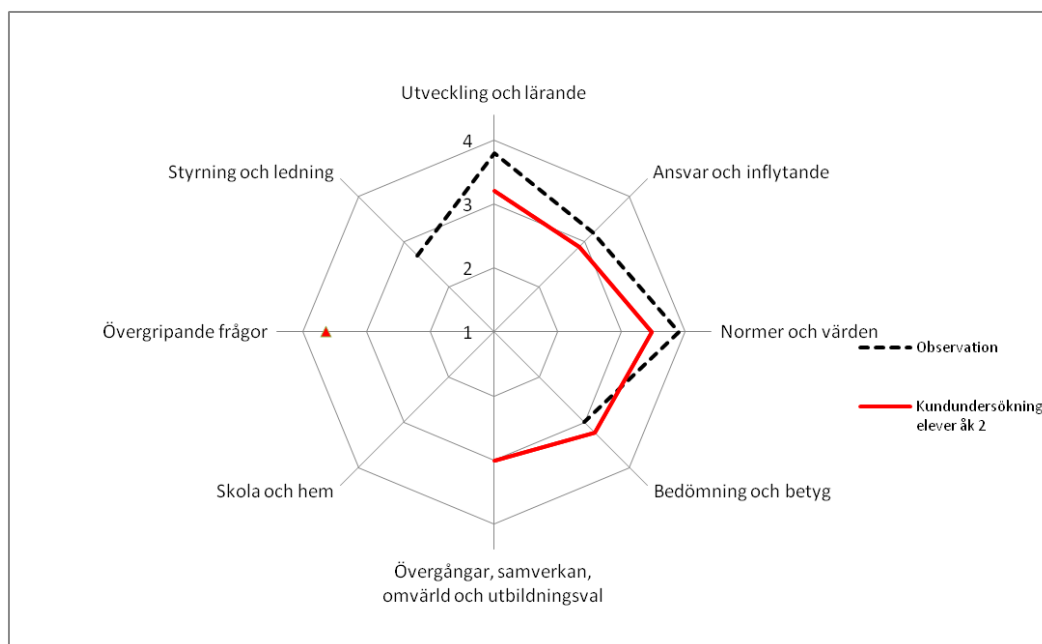
Starka sidor:

- Elevernas trivsel, trygghet och arbetsro
- Ömsesidigt respektfullt bemötande mellan både elever och vuxna
- Musik- och mediaundervisningen
- Skolans kontakt med omvärlden/musikbranschen

Förbättringsområden:

- Demokratiska arbetsformer
- Slutförande av likabehandlingsplan

Figur 11: Rytmus, bedömning i observation våren 2014, samt i kundundersökning i januari-februari 2014 (resultatet omräknat från en femgradig skala). Självvärdering ej genomförd.

Annan utvärderingsinformation om enheten:

- I kundundersökningen låg resultaten på flertalet frågor tydligt över kommungenomsnittet.
- Våren 2013 var Rytmus den gymnasieskola i Nacka där eleverna hade allra högst betygspoäng, och samtliga elever blev också behöriga till högskolestudier.

Utbildningsenhetens kommentar

Ett viktigt syfte med observationerna är att bidra till utveckling på de observerade enheterna. De diskussioner som förts i samband med överlämningarna av observationsrapporterna visar att förskolechefer/rektorer på flertalet punkter, känner igen sig i de bilder av verksamheten som observatörerna ger, och vi bedömer att observationerna blir betydelsefulla för att utveckla kvaliteten framöver. Denna bild bekräftas också i de kommentarer som ledningarna lämnat till observationsrapporterna, och som ligger sist i respektive rapport.

Observationerna våren 2014 visar på många mycket välfungerande verksamheter och flera goda exempel blir tydliga. Förskolorna har generellt en god värdegrund. Flera observationer visar att barnens inflytande är gott. Ledningens funktion är avgörande för det systematiska kvalitetsarbetet och hur det ger avtryck i verksamheten. Kyrkvikens förskola är ett gott exempel där observatörerna lyfter förskolechefens kunskaper om den pedagogiska verksamheten samt organisationen som framgångsfaktorer. Modern teknik och pedagogisk dokumentation som visar på lärprocesser är förbättringsområden som finns på flera förskolor.

Även skolorna kännetecknas genomgående av god värdegrund. Ledarskapet får ofta beröm, och observatörerna uttrycker i flera fall att det märks att eleverna trivs och är stolta. Flera av de observerade skolorna får mycket goda omdömen för sitt pedagogiska arbete. Det gäller Kunskapsskolan Saltsjöbaden där eleverna arbetar målinriktat och tar ansvar. På Sigfridsborgsskolan lyfts det språkutvecklande arbete fram, och på Älta skola får fritidshemmet och skolans tydliga struktur beröm. På Rytmus imponeras observatörerna av hur skolans kontakter med omvärlden särskilt inom profilen musik och media märks i verksamheten. Förbättringsområden som återkommer på flera skolor är användandet av modern teknik, och även elevernas inflytande, ibland i mer formella forum och i andra fall i den pedagogiska planeringen och i klassrummet.

Utbildningsenheten kommer att följa upp terminens observationsrapporter genom besök på förskolan/skolan ett år efter observationen. För en enhet, Nacka strands skola, föreslår utbildningsenheten dessutom särskilda åtgärder då observationen där visar på tydliga brister. Utbildningsenheten föreslår därför att Utbildningsnämnden uppdrar åt utbildningsdirektören att under hösten genomföra insynsbesök på skolan för att följa skolans arbete med att utveckla verksamheten samt att påtala behovet av åtgärder för Pyslingen som är ansvarig ägare.

Uppföljningarna som genomförs ett år efter att en förskola eller skola observerats visar som regel att rapporterna oftast använts för att utveckla verksamheten och att de förbättringsområden som lyfts i rapporten utvecklats. Det gäller även de flesta av denna termins uppföljningar, men i några fall har användningen varit mer begränsad. I det ena

fallet kände inte skolan inte igen sig i delar av rapporten och hade dessutom gjort en granskning med ett eget verktyg tidigare. I två fall förefaller chefsbyte vara förklaringen till begränsad användning. Utbildningsenheten har även tidigare konstaterat att användningen av observationsrapporterna ibland uteblir vid chefsbyten. Det är problematiskt eftersom det kan innebära att observationernas potential inte utnyttjas till fullo. Utbildningsenheten behöver tydligare uppmärksamma nya chefer på tidigare observationsrapporter.

Susanne Arvidsson
Förskoleexpert

Weronica Jahnfors
Förskoleexpert

Carina Legerius
Utvärderingsexpert

Per Gunnar Rosengren
Utbildningsexpert

Bilaga 1: Uppföljning av observationer våren 2013

Bilaga 2: Metoden för observationer i VÅGA VISA

Bilaga 3: Observationsrapporter med ev kommentar från förskolechef/rektor våren 2013

Bilaga I

Uppföljning av observationer genomförda våren 2013

Kultur- och utbildningsenheten har intervjuat rektor/förskolechef för de förskolor/skolor som observerades för ett år sedan. Syftet har varit att ta reda på vad som har hänt med de förbättringsområden som observationen visade på och att öka kunskapen om hur observation fungerar som kvalitetsverktyg för förskolor/skolor.

Järla skola

Skolan har efter observationen bytt rektor. Skolledningen har bearbetat rapporten tillsammans med skolans ledningsgrupp och övriga medarbetare. Rapporten har också diskuterats i skolutvecklingsgruppen, som är ett föräldraråd. Skolan hade året före observationen blivit Qualis-certifierad och därigenom granskad vilket innebar att nyttan av observationen blev mindre, menar skolan.

Av den kommentar som den gamla skolledningen skrev till rapporten framgick att man inte kände igen sig i alla delar i rapporten. Det gällde dels skolans tillgång till IT-verktyg, där skolan menade att observatörerna missuppfattat situationen. Skolan befann sig då i en brytningspunkt när man lämnat tillbaka datorer men ännu inte fått de nya. Vid uppföljningen berättar skolan att man nu har god tillgång och användning av olika IT-verktyg. Dock har man haft problem med stölder.

I observationen framkom att lågstadiets lärare inte arbetade enligt skolans plan för hur rättningen av de nationella proven skulle gå till. Vid uppföljningen berättar skolan att alla ämnesbehöriga lärare på skolan är involverade i rättningsarbetet.

Johannes Petri skola, Johannes Petri förskola

Johannes Petri har sedan observationen haft två rektorsbyten. En tillförordnad rektor var chef under höstterminen 2013 och den nuvarande rektorn tillträdde i början av vårterminen 2014. Skolan fick höga omdömen av observatörerna särskilt när det gäller betyg och bedömning men också inom ansvar och inflytande där skolan fick maximala poäng. Samtidigt fanns några förbättringsområden där observatörerna såg brister.

Den nya rektorn har inte arbetat med rapporten men de områden som lyftes fram av observatörerna har i stor utsträckning också varit skolans förbättringsområde i kvalitetsarbetet. Observatörerna lyfte fram att skola behöver utveckla elevdemokratien och det hade man gått vidare och det finns numera ett fungerande elevråd som är indelat i åk 1-5 och 6-9. Styrelsen driver elevfrågor, bidrar till skolans utveckling som remissinstans och arrangerar aktiviteter. Observatörerna såg ett behov av att utveckla arbetssättet för elever med behov av större utmaningar i främst naturorienterade ämnen och matematik. Skolan har arbetat vidare med att utveckla undervisningen i matematik och främst arbetat med

flipped classroom, som innebär att elever förbereder sig inför lektioner med hjälp av digitala verktyg.

Skolan ställde sig frågande till två förbättringsområden som observatörerna, nämligen att tydliggöra rutiner i skolan och att utveckla ämnesintegrering.

Kolarängens, Solängens och Älta gårds förskolor

Observationen gav en mycket positiv bild av förskolornas verksamhet. Ledningen uppskattade att observationen visade på det som fungerade bra. Ledningen kände igen sig i det mesta i rapporten, men fick också syn på en del nya saker. Förskolornas ledning anser att de har haft stor nytta av nyttan av observationen. Rapporten har presenterats på föräldramöten och möten i föräldråd, och ledningen har tyckt att den varit värdefullt underlag i föräldrådalen.

På Kolarängen har pedagogerna kompetensutvecklat sig när det gäller genusfrågor, som var ett förbättringsområde, och man har nu en annan medvetenhet och följer upp det genom observationer i verksamheten mm. Pedagogerna lär av varandra när det gäller IT-användning, som var ett annat förbättringsområde. På Solängens förskola har rutiner ändrats för att göra barnen mer delaktiga, och en handlingsplan för arbetsgången för barn i behov av särskilt stöd utvecklats, men det behöver kommuniceras bättre, säger ledningen. På Älta gårds förskola var pedagogernas samsyn kring regler och rutiner ett förbättringsområde, som man arbetat med genom möten i pedagoggruppen, vilket lett till ökad samsyn, men det är samtidigt ett ständigt pågående arbete, menar ledningen. Miljön har ändrats med tanke på genus och rutiner utvecklats för att ge barn mer inflytande.

Leko

Observationsrapporten har diskuterats en hel del i ledning och personalgrupp på förskolan. Först tog de åt sig av en del som stod i rapporten, och de kände inte riktigt igen sig. Nu kan de se att rapporten startade processer och har givit dem nya tankar. De har tagit upp teman som har koppling till sådant som tas upp i rapporten. Efter observationen genomfördes en riktad tillsyn på förskolan för att följa upp förskolans arbete. Förskolans ledning tycker att det är bra att rapporten har följts upp i flera steg, och tycker att de har utvecklats av processen.

Ett förbättringsområde som togs upp i rapporten var barns ansvar och inflytande i olika åldrar och situationer. Förskolan lämnar nu större frihet åt barnen att påverka innehåll och utformning, t ex i samlingen och i innemiljön, berättare ledningen. Tillsammans med barnen försöker pedagogerna sätta ord på och beskriva hur man kan påverka sin situation. De för diskussioner och låter den demokratiska processen få ta sin tid. I leken konkretiseras detta då man bland annat får argumentera för sin idé. Vi ser tydliga effekter i barngrupperna, säger förskolans ledning, barnen tar större plats och har mer inflytande nu.

Ett annat förbättringsområde gällde att förskolan saknade en gemensam syn på dokumentation som innefattar reflektion om barns lärande och observatörerna efterlyste också kompetensutveckling inom områdena dokumentation, naturvetenskap och teknik. Förskolan har arbetat med att synliggöra för barnen att de lär sig nya saker och pedagogerna ger sig nu mer tid att dokumentera tillsammans med barnen. Ett exempel gäller träffar med förskolans femåringar, där barnen på varannan träff reflekterar utifrån foton från gången innan. Alla pedagoger ska gå på fortbildning i höst för att utveckla dokumentationsarbetet vidare.

Tallidens, Ängslyckans och Skogsgläntans förskolor

När utbildningsenheten följer upp observationen har förskolorna en ny förskolechef sedan två månader. Förutom förskolechefen deltar två pedagoger i uppföljningen. Pedagogerna berättar att de läste rapporten när den kom, men att förskolornas pedagoggrupper sedan inte arbetat aktivt med den, vilket de menar hänger samman med personalomsättning och bristande ledningsstruktur. Den nya förskolechefen säger att rapporten ger bilder av förskolorna som stämmer med de intryck hon fått under sin tid på förskolorna. Hon kommer nu att arbeta med rapporten och kundundersökningens resultat tillsammans med pedagoggruppen.

Observatörerna bedömde att förskolorna hade god verksamhet i flera avseenden, bland annat när det gällde arbetet med naturvetenskap. Ett förbättringsområde för alla tre förskolorna var användning av modern teknik. Planer finns att utöka arbetet med surfplattor, och att även kunna använda dem för pedagogisk dokumentation, som var ett annat förbättringsområde. En del pedagoger har nyligen gått på kurs i pedagogisk dokumentation. Förskolechefen vill hitta sätt att dokumentera tillsammans med barnen på ett smidigt sätt.

Ett annat förbättringsområde var att ta fram en handlingsplan mot kränkande behandling. Förskolorna har tagit fram planer som beskriver rutiner, men behöver utveckla planerna så att de utgår från en kartläggning i varje barngrupp, t ex av var barnen tycker att det är otryggt att vara. På två av förskolorna bedömdes barnens ansvar och inflytande i vardagssituationer vara ett förbättringsområde, och på en det språkutvecklande arbetet i vardagssituationer. Den nya förskolechefen kommer att ta tag i dessa områden.

Bilaga 2

Metoden för observationer i VÅGA VISA

I VÅGA VISA ingår förutom Nacka, Danderyd, Ekerö, Sollentuna och Upplands Väsby. Utvärderingen omfattar

- det professionella perspektivet genom observationer,
- kundernas perspektiv genom kundundersökningar samt
- personalens perspektiv genom självvärdering.

Observationer genomförs av skolledare och pedagoger. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun under en period, ofta en vecka. Observatörerna skaffar sig en så heltäckande bild som möjligt av skolan och dess verksamhet genom verksamhets- eller lektionsbesök samt intervjuer med barn, elever, föräldrar, personal och skolledning. I observationsarbetet ingår också att ta del av skolans pedagogiska dokumentation.

En metodbok styr och stödjer observatörerna i deras arbete. Metodboken är gemensam för alla verksamheter från förskola till vuxenutbildning. De områden som observeras följer läroplanernas målområden.

Observationen redovisas i en rapport som skrivs enligt en särskild mall. Observatörerna beskriver och bedömer där skolans arbete, resultat och utvecklingsarbete inom varje målområde.

Innan rapporten är klar granskas den av oss tjänstemän, för att säkra att den är tydlig, tar upp de områden som ska tas upp och har en balans mellan beskrivning och bedömning. Rektor faktagranskar rapporten. Observationsrapporten överlämnas därefter till skolan som observerats och till kultur- och utbildningsdirektören. Rapporten fungerar som underlag för utveckling och åtgärder på skolan och används också som information till politiker och till föräldrar och elever.

Ambitionen är att observera förskolor och skolor var tredje år, men tyvärr får särskilt många förskolor vänta längre än så.

Observationerna är en viktig del i Nackas utvärderingssystem då de är ett sätt att fånga det mjuka i verksamheten, sådant som är svårt att mäta på annat sätt. Genom den kvalitativa metoden, som omfattar dokumentstudier, observationer vid verksamhets- och lektionsbesök samt intervjuer med ledning, personal, föräldrar och elever, skaffar sig observatörerna en bild av vad som sker på förskolan/skolan och hur det går till. Vid läsningen av rapporterna är det självfallet viktigt att vara medveten om att delar av observationen baseras på en ögonblicksbild som presenteras av de enskilda observatörerna.